

GRUNDTVIG-LITERATUR 1953

En bibliografisk oversigt ved cand. mag. Steen Johansen.

I. Bibliografi.

- Harry Andersen, Kjeld Birket-Smith, Claus Ingemann Jørgensen*: Nordisk litteraturforskning. En bibliografi. 1953. — Heri s. 31 f. en liste over litt. om Gr. — S. 67: brevudgaver etc.
- Steen Johansen*: Grundtvig-litteratur 1951. En bibliografisk oversigt. Grundtvig-Studier 1953, 118—125.

Grundtvig-biblioteket i Vartov.

- Ernst J. Borup*: Grundtvig-Biblioteket i Vartov. Vartovbogen 1953, 135—144.
- Hans E. Eriksen*: Grundtvig-Biblioteket i Vartov. Højskolebladet 1953, 391—393, 404 f., 443 f.

En værdifuld Grundtvigsamling, tilvejebragt af bibliotekar dr. *J. Christian Bay*, Chicago, blev i 1953 erhvervet af *Northwestern University*, Evanston, Illinois, hvor den indlemmedes i *Deering Library*. Nærmere oplysninger (bl. a. om dr. Bays tale om Gr. ved samlingens overdragelse), se især *Berlingske Aftenavis* 5. sept. 1953.

II. Udgivelser, optryk.

- Et hidtil ukendt, lille digt af Gr. til *Ole Arvesen* er meddelt i *Højskolebladet* 1953, 573 f., ved *Steen Johansen*.
- Politikens* lyrikantologi. *Danske lyriske digte*. 1953. (447 s.). — Heri s. 132—139 et udvalg af digte af Gr.

III. Samlede fremstillinger, karakteristikker, mindeartikler.

- Jørgen Andersen*: Håndbog til litteraturlæsning. 1953. — Heri s. 87—92 Gr.s levned kort fortalt.
- F. J. Billeskov Jansen*: L'Âge d'Or. Deux conférences . . . sur la littérature classique du Danemark . . . Kbh. 1953. — Heri s. 28—33 om Gr.

IV. Specialia vedrørende Gr.s liv og forfatterskab.

a. Slægt; forhold til slægtninge.

- (Litt. om *Frederik Lange Gr.*, f. eks. i anledning af 50-aaret for hans død i 1903, samt litt. om *Svend Gr.* registreres ikke i nærv. oversigt.)

b. *Privatliv, personlig udvikling.*

Om Gr.s (personlige) forhold til *Norge*, se *Mogens Brøndsted*: Danske i Norge, 1953; bl. a. er Gr.s Norgesophold 1851 omtalt s. 77—80.

Egede Schack: To vidnesbyrd om Gr. som prædikant.

Krist. Dagbl. 16. nov. 1953. — Heri baade en tidligere trykt og en hidtil utrykt erindring om Gr. som præst paa *Christianshavn*. Desuden om Gr.s forkyndelse som præst.

Om Gr. i *England*, se næstflg. gruppe (Borrow).

Om Gr. og *koleraen 1853*, se (kortfattet) omtale af *P. G. Lindhardt* i Aarvog for . . . Sorø Amt 1953, 11 (jvf. gruppe IV n-o i det flg.) og af *Vilh. Strange-Hansen* i Roskilde Stiftsblad 1953, 108 (i art. »Skolemanden og Præsten S. C. Müller«).

Om Gr. og gudstjenesten i *Vartov* (og om Gr.s begravelse), se *Fr. Rønning's* erindringer i *Vartovbogen* 1953, 112—115 (optrykt fra *Menighedsbladet* 1919).

c. *Litterært eller personligt forhold til enkeltpersoner — eller disses forhold til Gr.; sammenstillinger mellem Gr. og andre.*

Steen Johansen: Gr. og *Arvesen*.

Højskolebladet 1953, 573 f.

Helge Toldberg: *George Borrow* og Danmark.

Nationaltidende 4. juli 1953. — Heri kortfattet om B. og Gr. i London 1830.

Om Gr. og *Chr. H. Kalkar*, se *L. Bergmann* i Kirkehist. Samlinger 7. række, bd. I, hefte 3 (1953), 646—648 (i B.s recension af Niels Bundgaards bog om Kalkar, 1951, jvf. oversigten i Gr.-Studier 1954, 115).

Otto Holmgaard: Peter Christian *Kierkegaard* — Grundtvigs Lærling. 1953. — Om K.s forhold til Gr., se specielt s. 37—68, se iøvrigt bogens personregister.

Jens Futtrup: *Jens Kristian Madsen*, seminarieforstander og sognepræst i Jelling (fortsættelse) II. Jellingårene 1873—83.

Jelling-Samfundet 1953, 8—19. — Heri om M.s forhold til Gr. (og udgaven af Psalmer og aandelige Sange).

d. *Teologiske, filosofiske og psykologiske spørgsmaal vedr. Gr.*

(Alfabetisk efter forff.; saaledes ogsaa i de flg. grupper.)

Jakob Busk: Da Riget er med Solekaar til Syne og til Stede.

Vartovbogen 1953, 63—81. — Om Gr., se spec. 75 ff.

Henning Høirup: Gr.s opfattelse af trosbekendelsen.

Nationaltidende 8. marts 1953, optrykt i *Menighedsbladet* 1953, 114—116.

Johs. Lauridsen: Om grundtvigordet »Menneske først og Kristen så«.

Menighedsbladet 1953, 302—303. — Hertil svar fra *Fr. Schrøder* s. st. s. 321 f.

Regin Prenter: Skabelse og Genløsning. Dogmatik I—IV, 1951—53. — Heri om Gr. (se registeret), spec. om Gr.s skelnen mellem »kirke« og »kirkeskole« (kirk. oplysning) samt (udførligt) om Gr.s tanker om gudbilledligheden.

Om Gr.s forkyndelse som præst, se ogsaa *Egede Schack's* kronik, omtalt her foran i IV b.

Kaj Thaning: Grundtvigs Møde med Irenæus — hans Vej til »Dagningen« og »De levendes Land«. Gr.-Studier 1953, 7—68.

e. *Litterære eller filologiske behandlinger af (dele af) Gr.s forfatterskab bortset fra salmerne.*

Gustav Albeck: Gr.s Vej til de norrøne Skrifter.

Gr.-Studier 1953, 103—111.

Ulla Albeck: Dansk stilistik. 3. udg. 1953. — Heri om stilistiske virkemidler i Gr.s sprog, jvf. Gr. i registeret.

Olaf Andersen: Gr.s sang til Jyllands pris.

Fyns Venstreblad 25. febr. 1953. — Om »Der er et Land saa kosteligt«.

Inger M. Boberg: Folkemindeforskningens historie i Mellem- og Nordeuropa.

(Danmarks Folkeminder nr. 60). 1953. — Heri s. 160 f. kortfattet om

Gr.s mytologiske arbejder m. m.

K. E. Bugge: Gr.s landemodetaler.

Gr.-Studier 1953, 81—102.

Poul M. Møllers »Forsøg til et Himmelbrev . . .« udgaves i særtryk (32 s., 12°) 1953 som nr. 5 i serien Typografik og Litteratur, med en efterskrift af *B. W. Dahlstrøm*, hvori ogsaa oplysninger om Gr.

Ernst Fink: Henrik Steffens' manddomsværk.

Højskolebladet 1953, 169 f. — Heri ogsaa kortfattet om Gr.s digt om St. 1845.

Gudmund Schütte: Gr. Opdager af Sigfrid-Brynild-Sagnets historiske Ophav. Danske Studier 1953, 110—112.

Peter Skautrup: Det danske sprogs historie. III, 1953. — Heri s. 324—339 om Gr.s sprog; s. 255 f. om Gr.s prædikensprog, iøvrigt omtale af Gr. flere andre steder. Ved bogens slutning litteraturfortegnelser til de paagældende sider.

f. *Gr.s salmer.*

1.

Om salmerne i alm.

Jens C. Andersen: Giv mig, Gud, en salmetunge.

Indre Missions Tidende 1953, 198—201. — Et omrids af vor salmebogs historie, ogsaa om Gr.

Gudmund Schiøler: Det nye i den nye salmebog.

Julebogen 1953, 95—106. — Heri 101—102 om Gr.s salmer.

2.

Enkelte salmer.

Carl Brinkkjær: Gammel paaskesalme.

Aalborg Stiftstidende 5. apr. 1953. — Om »Krist stod op af døde«.

A. Johs. Hansen: Barnelivets favre dage.

Krabbesholm Højskole. (Aarsskrift.) 1953, 3—5.

Uffe Hansen: Af salmesangens historie. VII. Luther.

Menighedsbladet 1953, 134—137. — Heri bl. a. om Gr.s oversættelse af Luthers salme »Nu fryde sig hver Christen Mand«.

Uffe Hansen: Gr.s oversættelser af græske salmer.

Gr.-Studier 1953, 69—80.

Uffe Hansen: En pragtfuld Grundtvig-Salme.

Nationaltidende 29. nov. 1953. — Om »Lovsynger Herren, min Mund og mit Indre«.

P. Poulsen: Gr.s Allehelgenssalme.

Vestkysten 4. nov. 1953. — Om »Helgen her og Helgen hisset«.

Sv. Rolighed: »Velkommen igen Guds Engle smaa«.

Skive Folkeblad 24. dec. 1953.

g—k. *Gr. og England; Gr. som politiker; Gr. og Sønderjylland; Gr. og Vartov; Gr. og det folkelige.*

1. *Gr.s skoletanker, Gr. og højskolen, Norden.*

(*Udvalg.*)

J. Th. Arnfred: Sorø og Askov.

Dansk Udsyn 1953, 1—10. — Om »skolen i Soer« og om de retningslinier, som i det hele har præget den danske folkehøjskole.

Mogens Brøndsted: Danske i Norge. 1953. — Heri s. 105 ff. om den grundtvigske folkehøjskoles indførelse i Norge. — Jvf. ogsaa IV b her foran.

C. P. O. Christiansen: Gr. og Folkehøjskolen.

Grundtvigs Højskole Frederiksborg 1953, 3—10. — Historisk oversigt.

Holger Kjær: Det nordiske Raad og Højskolen i Göteborg. — 2 forskellige artikler med denne titel: Højskolebl. 1953, 237—239 og Dansk Udsyn 1953, 278—286. — I disse ogsaa om Gr.s højskoletanker.

Hakon Stangerup: Hvi er Gr.s Ord forsvundet fra hans Hus?

Nationaltidende 1. apr. 1953. — Om folkehøjskolen og dens forkyndelse.

Einar Sørensen: Friskolen i dansk litteratur.

Fyns Tidende 17. aug. 1953.

Kaj Thaning: Gr. og den danske Folkehøjskole. Tale ved det nordiske Højskolemøde paa Fana Folkehøjskole (Sept. 1953).

Dansk Udsyn 1953, 331—346.

Leksikon for opdragere I, 1953. — Heri art. *Den Grundtvigske friskole* (758 f.) og *Højskole* (899—922).

m. *Gr. og det menneskelige, det sociale.*

Poul Engberg: Gr.s menneskesyn.

Højskolebladet 1953, 459—461.

S. Haugstrup Jensen: Menneske først.

Grundtvigs Højskole Frederiksborg 1953, 11—19.

Holger Kjær: Menneske først!

Højskolebladet 1953, 131—133.

n—o. *Grundtvigianismen (som kirkelig retning); Gr. og missionen.*
(Udvalg.)

- H. C. Andersen*: Var grundtvigianismen en overklassereligion?
Roskilde Stiftsblad 1953, 6—8 (nr. 1, jan. 1953). — Opposition mod
P. G. Lindhardts paastand om grundtvigianismen som bondestandens
overklassereligion.
- J. Fog*: Er grundtvigianismen død?
Menighedsbladet 1953, 82—84.
- Michael Grell*: Den grundtvigske Linie.
Menighedsbladet 1953, 358—361.
- Hal Koch*: Bidrag til Vurdering af 19. Aarhundrede.
Dansk Udsyn 1953, 183—193. — Heri ogsaa (kortfattet) om Gr. og
grundtvigianismen.
- P. G. Lindhardt*: Morten Pontoppidan. II. 1894—1931. 1953. (Acta Jutlandica
XXV, 2). — Heri s. 23—32 videre om grundtvigianismen i 1890'erne; og-
saa talrige andre steder, jvf. bogens register.
- P. G. Lindhardt*: Det ældste Indre Mission.
Aarvog for . . . Sorø Amt 1953, 9—63. — Heri ogsaa om Gr., grundtvigianismen, især i 1850'erne. — Jvf. ogsaa IV b her foran.
- Julius M. Nielsen*: Amerikas Gr. og Grundtvigianisme.
Artikelrække i det dansk-amerikanske ugeskrift »Den danske Pioner«
(Omaha, Nebraska) 18. juli 1953 — 18. marts 1954. — Maskinskreven
kopi i Gr.-biblioteket i Vartov. — Se ogsaa IV q slutn. i det flg.
- Axel Riishøj*: Om læg og lærd.
Menighedsbladet 1953, 29—32. — Om retninger i grundtvigianismens
historie; art. egl. fremkaldt af H. Schröder: De to grundtvigske hoved-
retninger, s. st. 1952, 346—348.
- Carl Weltzer*: Indre Missions 100 Aars Jubilæum.
Nationaltidende 13. sept. 1953. — Heri bl. a. om Gr.s modstand mod
den begyndende I. M.

p. *Grundtvigianere.*

- Morten Bredsdorff*: Thomas Bredsdorff. En dansk højskolemand. 1953.
- Astrid Hostrup*: »Et jævnt og muntert, virksomt liv på jord«. Bd. II, 1953.
- Vilh. la Cour*: Livet begynder. 1953.
- Asger Lavrsen*: Fra et grundtvigsk lærerhjem i Salling i 70erne og 80erne.
Skive Folkeblad 24. dec. 1953. Tillæg.
- Even Marstrand*: Johan Borup og hans kreds. 1953.
- A. Bartholdy Møller*: Fra grundtvigianismens værditid.
Menighedsbladet 1953, 300—301, 366—369, 394—396, 404—406.
- Fr. B. Møller*: En gammel præst fortæller. 1953. — Heri (f. eks. 130 f., 141 f.)
strefjes ogsaa Gr. og grundtvigianere.
- Th. Olesen*: Valdemar Brücker.
Menighedsbladet 1953, 162—164.
- A. Pontoppidan Thyssen*: Valdemar Brückers Kampår.
Højskolebladet 1952, 525—529, 540—542, 1953, 20—22, 31—33, 44 f.,
56 f., 68 f.
- Fr. Schröder*: Grundtvigianerne og Kirkens Røst.
Nationaltidende 14. juni 1953.

Fr. Schrøder: Højskolemanden Thomas Bredsdorff.

Roskilde Stiftsblad 1953, 90—92 (nr. 6, juni).

Nanna Voigt: De første år på Testrup højskole.

Aarbog . . . for Aarhus Stift XLVI (1953), 139—153.

H. Øllgaard: Organisation og aandsliv.

Julebogen 1953, 58—72. — Forsvar for grundtvigianismens *organisation* (Kirkeligt Samfund af 1898).

Om grundtvigianere (undertiden ogsaa om Gr. selv), se talrige steder i: *Bjørnstjerne Bjørnsons brevveksling med danske 1875—1910*. I—III, 1953, jvf. personregisteret. — Om dette værk, se Jørgen Bukdahl i Dansk Udsyn 1954, 43—56.

q. *Grundtvig-Selskabet og dets publikationer.*

Gr.-Selskabet har i 1953 udsendt flg. skrift:

Grundtvig-Studier 1953. Under redaktion af *Gustav Albeck*. (126 s.).

Anmeldt bl. a. af flg.: *P. Augustinus* i Menighedsbladet 1953, 444—446, *S. H. (Søren Holm)* i Bogen Verden 1953, 398, *H. Høirup* i Fyens Tidende 8. sept. 1953, *N. J. R. (Rald)* i Præsteforeningens Blad 1953, 745.

Arne Sørensen: Et Grundtvigselskab i Amerika.

Vejle Amts Folkeblad 30. april 1953. — Hertil J. i Højskolebladet 1953, nr. 22, tillægget.

Tilføjelser til tidligere oversigter over Gr.-litteratur.

Til oversigten over litt. i 1950 (i Gr.-Stud. 1952) tilføjes under IV n—p flg.: Festskrift til *Aage Møller*. (128 s.). Udg. af *Gustaf Bengtsson* og *Sune Andresen*.

Til oversigten over litt. i 1951 (i Gr.-Stud. 1953) tilføjes under IV c (evt. d) flg.:

Om Gr. og *kvækerne*, og om Gr. som tolk ved *Elizabeth Fry's* besøg i Kbh. 1841, se *Bj. Kornerup*: *To Kvæker-Besøg i Danmark i det 19. Aarh.* — Kirkehist. Samlinger 7. rk., bd. I (hefte 1, 1951), s. 109 ff., spec. 110 ff., 132 f.

Under IV n—p tilføjes:

Roar Skovmand: *De folkelige bevægelser i Danmark. 1951.* — Heri ogsaa om grundtvigianismen.

Til oversigten over litt. i 1952 (i Gr.-Stud. 1954) tilføjes under III flg.:

En japansk bog om Gr.s liv, af *Yoiehi Suito*, udkom i Japan 1952. (Bogen laa fremme paa Gr.-udstillingen i d. kgl. Bibliotek 1954).

Til IV c tilføjes:

P. Augustinus: Gr. og Kierkegaard. — *Menighedsbladet* 1953, 5—7. — En anmeldelse af *C. Weltzer*: Gr. og Søren Kierkegaard, 1952.

I IV d foretages følgende rettelser:

Aarstallet »1952« paa s. 112, linie 2 f. o. ændres til »1951«, og umiddelbart efter tilføjes: 15—27. — Men da det saaledes har vist sig, at afhandlingen er fra 1951, udgaar den her og indsættes i samme gruppe i oversigten over Gr.-litt. 1951, trykt i Gr.-Stud. 1953. — I stedet for indsættes følgende:

Niels Møller: Grundtvigs treklange. — Årsskrift for Odense Seminariums Elevforening 1952, 14—23.